Tilźês Keleiwis

(pirma „Naujasis Keleiwis“).

„Tilźês Keleiwis“, kas Pētnyczią išdůdams kaßtůja
ant Bertainio Meto **50 Pen.**
Apsitelawimai yra nů bile kokio Posto priimami, arba
ir paczoj Drukorijoj
J. Reylånderio bey Sunaus
Tilźėje, Aukßtoje Ulycz. 67 (Hohe Str. 67).

Apsakimai,
į Drukoriją Tilźês Keleiwjo suncziami kaßtůja po 10 Pen.,
Prisiulymai 15 Pen.,
uź kožną smulkeis Raßtais ispaustą Eilę.
Gromatos dēl Tilźês Keleiwjo patiês ißrašomos tampa
nusiustos į Tilźę, Fabrikstraße 13, parterre.

Nro. 1. Tilźēje, 7. Januariju. **1887.**

Ant 1. Nedēldienês po trijû Karaliû.

Ewang. Luk. 2, 41—52.

Jēzaus Gimdytojei ējo kas Metą į Jeruzalę ant Welykû Szwentês. Ir jam dwylika Metû senam pastojus ējo jûdu į Jeruzalę, pagal Pajunkimą Szwentês. Ir kaip tos Dienos pasibaige ir jûdu wēl sugryźo, pasiliko Waikelis Jēzus Jeruzalēje. Ir jo Gimdytojei tai neźinojo, bet mislyjo, jį tarp Draugû eisantį ir ējo Dienôs Kelą ir jēßkojo jo tarp Gencziû ir Pažystamû. Ir [illegible]radę jûdu wēl sugryźo į Jeruzalę, jo jēßkodamu. Ir nusidawe po triju Dienû, tay rado jûdu jį Bažnyczioje be sēdint Widuryj Mokytojû, kad jû klausēs ir jus klause. Ir wisi, kurie jį girdējo, stebējos iß jo Ißmintiês ir jo Atsakymû. Ir jį pamatę, stebējosi; ir jo Motyna tare jam: Mans Sunau, kam Tu mumdwiem tai padarei? Sztay, Tawo Tēwas ir aß skaudzey Tawês jēßkojowa. Ir jis tare jiemdwiem: Kasgi yra, kad manês jēßkojota? ar ne źinota, kad aß turiu buti tame, kas mano Tēwo yra? Bet jûdu neißmane tą Zodį, kurį jis jiems sake. Ir jis nuējo su jeis ir atējo į Miestą Nazaret ir buwo jiemdwiem paklusnus. O jo Motyna palaike wisus tus Zodzius sawo Szirdyje. Ir Jēzus tarpo Ißmintyje, Augime bey Malonēje prie Diewo ir Zmoniû.

Tai buwo labay stropus ir prociaunus Jēßkojimas, kaip Jēzaus źemißkieji Gimdytojei, Jozēpas bey Maria, sawo 12 Metû senojo Kudikio jēßkojo. Czielą Dienôs Kelionę ējo jûdu prie sawo Pažystamujû aplinkuy, o potam ir dar dwį pilnį Dienį Jeruzalês Mieste, kursai tůkart Szwentês Czēse su Daugybe Smetimujû papildytas buwo. Ale niekur Jezus nebuwo randamas, ney Pakelyj, ney ant Ulycziû. Tas Jēßkojimas todēl nůprosnas pasiliko, kadangi jie jį netikroj Wietoj jēßkojo. Teip dar ir ßendien tulimajei Dußei eina, kuri sawo Ißganytojaus ißsiilgusi jį wisur jēßko, o jis tikt nedůda susirasti. Ne Swieto Trukßmoj, bet Tykume jis te yra randamas. Kur źemißkasis Trusawimas atstu pasiliekta, kur amźinasis Diewo Pakajus ponawoj, cze wienat te yra Kristus randamas. Kas tikt wiernay jo jēßko, tas jį galiausey ir suranda kaip Jozēpas bey Maria sawo Sunu Bažnyczioj kad atrado. Tikt Jēßkojime nereikia apsistoti ir Kristu tikroj Wietoj jēßkoti.

Kaip Maria tůkart sawo wienatijį Sunu Bažnyczioj surado, ji iß to nusistebējo, kad tas jaunasis Waikelis jau tarp garbingujû źilgalwiû Mokytojû sēdējo, kuriû Kalbai jis klausēs ir ant kuriû Klausymû jis ißmintingiausius Atsiliepimus dawe. Cze nebuwo koks paprastas Pasirodymas, bet Diewo tikras Sunus Bažnycziôs Widuje sēdējo. Tai buwo iß wisû jo Zodziû numanoma. Ney wiens Zmoniû Kudikis niera tokiu Budu kalbējęs, kaip 12 Metus senasis Jēzus. Sawo źemißkiesiems Kawotojiems sake jis, kad jisai tame t'esąs randamas, kas jo dangißkojo Tēwo yra. Tai buwo pirmasis Liudymas, kurį Kristus apie sawo diewißkajį Atsigimimą dawe. Jau ankstу jēßkojo jis sawo Tēwo Namus ir norējo jam arty buti ir jo Walę pilnawoti. Kas geray ant to Waikelio tůkart padabojo, turējo suprasti, kad jis diewißkôs Butybês buwo. Niekados nebuwo iß tokio jauno Kudikio Burnôs toki didi Ißmintis girdima kaip ßį Sykį; nēs ir senieji aukßtay mokytieji Klebonai Bažnyczioj apie Aukßtybę tôs Ißmintiês nusidywyti turējo. Maria negalējo tû dywnujû Zodziû uźmirßti, kurius jôs Sunus buwo kalbējęs, teip giley tie jôs Szirdyje pasiliko. Te sutenka Wießpats ir musû mielajei Krikßczionystei, kad Kristaus Zodzei Wersmē wisôs Ißmintiês pastotu, jei tůsius geray apßirdyjant ir Dußioje palaikant. O kad Swiets Krikßczionui Tikējimą į musû Ißganytojį nor gaißinti, tay testow wēl pilname Aißkume ansai Abrozas musû Atsiminime, kaip musû Ewangelia jį mums rodo, jeib niekados nepriwalytumbim abejoti, kad ney jokiame kitame Ißganymas ir ney joks kits Wardas mums niera dûtas, kuriame mes galime ißganytingais pastoti, kaip tikt paßlowintasis Wardas musû Jēzaus Kristaus kuriam Garbē t'esie ant wisados.

Kas paskutiname Czēse Swiete nusidawe.

Iß Wokietijôs.

Berlyne, 24. Dec. Prieß Zēg. 8½ Wakare parējo ßendien į Paloczių prie Ciecoraus bey Ciecorēnês karališkieji Princai bey karališkoses Princeses ant Priēmimo Kalēdû Dowanû, kaip jie pirma sawo pacziû Namams bey sawo Palydētojiems Kalēdû Medį uźdegę buwo. Rytoj laikys karališkojo Dwaro Kunigs, Drs. Kögelis, Balkuno-S[illegible]ētlyczioj karališkojo Paloczious Diewą S[illegible]ujmą wisai karališkajei Familyjei.

— Per kelius Laikraßczius ta Paskalba, buk wokißkasis Zalnierystês Wieteninks Petersburkio Mieste nußautas tapęs, dar wis toliaus yra platinama. Tam prießtaraudamas pargabena Laikraßtis „Nordd. Allg. Ztg.“ sekantyjį iß gerôs atwirôs Wersmês imtą Praneßimą: Tuleropi Laikraßczei paskutinose Dienose tą powisam iß Oro sugraibstytaję Zinę praneße, kad Petersburkyj esantysis wokißkasis Zalnierystês Wieteninks tēnay nußautas esąs. Laikraßtis „Freis. Ztg.“ wadinamasis irgi dar Progôs ēmēs, ßitą Zinę su wisokeis baugeis Ißpůßimais per ypatinį Laißką ißplatinti. Mes kiteip negalime, kaip prie ßito Dalyko tą sawo Dumą dēley atwiray pargabenamujû Ziniû ißtarti, kad bene Priprowû bey Keliû rasis, tokes drasey pramanytas Zines apdrausti.

— Jojimo-Butas Gardû-Uźarû Regimento Potsdame, ßeip Wieto rustaus ir prociaunaus Darbo, buwo Seredôs Wakare Apsiźwalgymo-Wieta graźiôs Szwentês. Komandiers Gardû-Uźarû Regimento, Obersts Princas Wiliums, sawo Regimentui Kalēdas ißtaisęs buwo. Jojimo-Bute stowējo penki ilgi Stalai, kožnai Szwabrunai wiens ir kožnas su didziu źibancziu Kalēdû Medziu apstatyts. Aplinkuy stowējo Zalnierei. Kaip Princas, palydētas nu wisû Regimento Oficyrû į Widu įstojo, trubyjo Regimento Trompēterei wieną dwasißką Giesmę. — Po to stojos Princas į Ruimôs Widurį, komanderawo: „Still gestanden!“ ir sake sekancziûsius Zodzius: „Mes ßendien Kalēdû ßwentajį Wakarą ßwencziame. Birgelis ßwenczia jį sawo Namůse. Jus, kurie tą Garbę turit, Karalaus Sermēgą neßioti, Jus tai negalite, arba kiteip sakant, Jus jį didesnioj Familyjoj, butent Jusû Regimente ßwencziate. Kadangi Jus nu sawo Namißkiû atstu esate, tay mes Jums uź tai Atlyginimą důdame.

koznas prie sawo Pleciaus mają Dowaną ras. Ißsirodykite tokio Pasirupinimo ir sekancziame Mete wertingi; mes per dwasißkaję Giesmę aukßtesnojo Pono apie mumis wisus minėjome, dabar ir to norime paminėti, kuriam mes wisi czionay ßluzyjame, ir tą senprusißkaji Szauksmą pakelti, prie kurio kozna Szirdis aukßcziaus ißsikela, prie kurio Skambėjimo musû Neprietelei wisuczēs drebėjo: „Wießpats Ciecorus ir Karalus, musû wisumaloningiausysis Karo-Ponas, jis t'esie gyws aukßtay!" Uzancziamjam Nykawimui prisiglaude Muzike su Szpieliawimu prusißkosēs Nacional-Hymnēs „Heil dir im Siegerkranz." Kaip pastiausis Skambėjimas nutilęs buwo, giedojo Trompēterei su pilnais Balsais „Tyka Naktis, ßwenta Naktis!" Tame Tarpe Wyrai prie sawo Stalû ėjo. Kozną Eskadruną toki Stalą turėjo, ant kurio koznas Uzars Dowanelę rado, kurę jis saw buwo welyjęs. Ir Walgio Dalykû cze buwo padētû; priegtam koznoj Wietoj wiens Abrozas karalißkosēs Familyjôs, o tuleropose iß jujû ir paties Princo Abrozas gulėjo, kursai wisas tas Dowanas buwo dawęs parupinti. Princas su Oficyrais ir prie daug Stalû priējęs tas Dowanas apzwalge. Muzike wiena Marßą didziojo Priczkaus prie to ßpieliawo. Galiausey Princas nu Wyrû su tais Zodzeis atsisłyre: „Laba Nakti, Uzarai!"

— Jey kas ant Prisiartinimo didzio eyropēißko Karo be Abejojimo nurodo, tay yra tas Prisitaisymo-Drugys, kursai wisas Eyropôs Zmoniû Gimines purtina. Dēnemarkis padaugsina sawo Waiską ir padrutina Pestungą Kopenhagen, Belgija padrutina prie Upês Maas gulenczeses Pestungas, Hollants padaugsina sawo Karo-Sziepius, Szweicerių Zeme isitaisos ant Atsigynimo, kad jôs Ypatybe kaip ney ant jokiôs Karaujancziujû Pusēs linkstancziôs Zemês nebutu izeidziama; Rumēnija bey Serbija sawo Waiskus padidina, o dabar ir Szwēdai bey Norwēgerei sawo Waiską bey Marynę padidinti pradeda. Petersburkißkasis Laikraßtis „Nowoje Wremja" jau prieß Szwēdus grumsti pradeda — tai yra Zenklu, kokioj Dumoj Szwēdû Prisitaisymai Petersburkyj permanomi yra. Tas panslawistißkasis Laikraßtis ant to nurodo, kad Maskolija Szwēdû wienatije „sausoje Kaimynke" (t. e. ne per Jures atskirtoji) esanti; koznas Neprietelingumas ale Szwedû bey Norwēgeriû suwienytajei Karalystei priegadingu galys pastoti.

— 27. Dec. Karalißkame Dware Szwentēs Czēse wisur regimas Dziaugsmas matomas buwo; Wießpats Ciecorus prieß Draugsanarius karalißkojo Dwaro, ypaczey prieß sawo Namißkius Szirdi atgaiwinanti Meilingumą ißrode. Wakar Ciecorus Koncertą Operiû Bute aplanke ir potam ilgesni Czēsą su Feldmarßalu Growu Moltkiu Susirotyjimą laike. — Karalunißkasis Pors i Bornßtedt pasidawęs buwo, jeib tēnay sawo Dwaro Zmoniems Kalēdas ißtaisytu.

— Per Ceitungas eina sekantysis Ißsitarimas Growo Moltkio, kuri ßisai Pons pirm kokiû aßtûniû Dienû prie ciecorißkojo Stalo pakwiestas budams ißtaręs. Kaip tûkart ta Czesnis, prie kuriôs ir Fürstbißcows iß Prago pakwiestas buwo, pasibaige ir Ponai nu Stalo atsikēle, tay sakęs Grows Moltkis keliems aplink ji stowentiems Gendroliems bey Oficyrams apie Karą prieß Maskoliją bey Prancuziją pasikalbant: „Jus galie ant to pasitikēti, kad teip ilgay, kol musû Ciecorus Wiliums gyws bus, Wokietija nu Karo apsaugota pasiliks. —" „Kreutz-Ceitunga" dabar — kaip rodos ant Paliepimo Growo Moltkio — ißsitare, kad wirßuy stowentysis Paminėjimas Pramanymas esąs.

— Prie Pawadinimo dabarnykßcziojo wokißkojo Konzelio Petersburkyj, Pono v. Mohl, pas ciecorißkay-japanēzißkaji Dwarą i Miestą Tokio yra pasakojama, kad Susiderējimai dēl to Dalyko jau per ilgą Czēsą wedami buwę, kurie dabar uzbaigti tape. Pons v. Mohl pastos Oberçeremonienmistru, Ziupone v. Mohl, gim. Growēne Gröben bey buwusoji Paloczians Ziupone Ciecorēnēs Augustôs, pastos japanēzißka Oberhofmistrēne. Szale didziosēs Garbēs, kuri ßitame Pawadinime gul, rodos ir Alga to naujojo Urēdininko labay dide pastosenti, nēs Oberceremonienmistras tēnay 50 000 Frankû Algôs, o tieksau ir Oberhofmistrēne gauna, Kontrakte esanti ant ilgû Metû Skaitliaus padaryta.

— Apie wieną priegadingą Torpēdû-Laiwo Kelionę iß Wilhelmshaven ßiteipo praneßama tampa: Dabar du italiēnißku Torpēdû Laiwu ßiczion ißbēgo, kuriudu nu Sziepiû Budawojimo Fabrikēs Pono Schichau Elbingoj italiēnißkajei Regierungai pabudawotu tape. Tudu Laiwu teip außriniose, kaip ir ßiauriniose Jurēse labay staigu Szturmą ißtriwoti turējo, teip kad ant jujû pagal Ißsitarimą dēnißkû stipriû Lotsû, Uzsilaikymas wos pakelamas buwęs. Daugiaus po, nekaip aukßt Wandens bēgdami, tie mazieji Szepukai nepasakomay nu Bangû aplinkuy mētiojami buwo. Ant jujû esantieji Wyrai dēley didziojo Darbo powisam nualsinti buwo. Po kokiû 60 Adynû ilgôs Kowôs jie galiausey ßiczion parsigawo. Oficyrai bey daugel Wyrû tur suputusius Sanarius ir yra dabar nu Liekoriû gydomi, o patys Laiwai tur karalißkoj Sziepiû Budawojimo Wietoj iß naujo pertaisomi buti.

— Neseney wiens prancuzißks Leitmons, Wardu Le Tellier, Mieste Karlsruhe kaip Szpions suimtas tape. Dabar jis jau wēl yra paleistas, kadangi Pajēßkojimas ant Galo parwestas tape. Prie to Oficyro tape keli Pestungû Aprisai atrasti, nu kuriû nezinoma, kaip jie i jo Rankas parējo. Ant Ulyczios tēnay ale wiena Moterißke wieną Aprisą rado, pagal kuri Karui pasidarant Waisko-Suwadinimas tur nusidûti. Ar cze koke Newiernybe nu Wokiecziû Pusēs yra nusidawusi, dar ikißiol negalējo buti ißreißkiama.

— Elzas-Lotringiû Garnizunos bus sekancziame Czēse imanytinay padidinamos.

— 28. Dec. Buwusysis Oberhof-Marßals Grows Pückleris, su Ciecoriu podraugey wiename Mete gimęs, istojo ßwentame Kalēdû Wakare i sawo 90 taji Amziaus Metą. Nors ir ilgiaus kaip pirm Meto Czēso sawo Akiû Szwiesybę wisotinay prapuldęs, tas Pons tikt ßeip dar sweikas jauczias.

— Kalēdû Szwentēj Baznyczioje atwiras Uzmeldimas uz Princesę Wilhelm pradedamas bus, kadangi ji dabar nēsczia budama jau po keliû Nedēliû Pagimdymą sulaukia.

— 29. Dec. Pagatawojimas naujosēs Repetyrgiwierôs jau teip toly yra pasisekęs, kad tûmi Zalnieriû Ißrēdymas pagal pilną Karo-Priwalingumą prie wisû Pēstininkû Rēgimentû jau kûne powisam atliktas yra ir Ißdawimas tû Giwierû po keliû Dienû nusidûti galēs. Wokißkasis Waiskas tûmi pirm kitû eyropēißkujû Waiskû didi Zingsni toliaus yra paējęs, kursai tikt po daugel Metû tegalēs buti panokams; nēs ney wiens nû kitû Waiskû per Ißbandymą naujosēs Giwierôs dar niera parējęs.

— Deputiertas Kantaks, apie kurio Smerti neseney per Tolraßi Zine dûdama buwo, sawo Jaunystēj Pozuse Marijôs Gymnaziją, potam Gymnaziją Mieste Kulm aplauke, prisidraugawojo lenkißkamjam Pasikēlimui Mete 1846. Po Miecro Mēnēsyj Mete 1848 nusidawusojo naujojo Pasikēlimo pasidawe jis su lenkißkoju Legionu i Pozû Prowincą ir parējo ßiczion i prusißką Kalējimą. Kaip jis koliu du Mēnesiu ilgay sawo Pestungôs Korawonę Kûstryno Mieste atsēdējęs buwo, sugryzo jis wēl atgal i Pozus, pastojo Dwarionimi ir tape Mete 1862 kaip Deputiertas Kreizû Mogilno, Gnesen bey Wengrowitz i Karalystēs Saimą nusiustas. Szicziôn jis su didziu Persimanymu bey Akylumu apie Szuilēs Dalykus bey Szuilēs Kalbą kalbējo; o ir prie kitû Dalykû jis teipjau ne menkay Darbo pasidare.

— Ewangēlißkieji Kunigai yra sutare, Ciecorystēs Saimui Paprasßymą isiusti, pagal kuri prieß Centrumo Welyjimus i dwasißkaji (Teologû) Stoną Ißsimokinantieji nu zalnierißkosēs Szluzmôs walni tur pasilikti.

— 30. Dec. Telegropißkasis Sukabinimas su Londone wēl yra attaisytas (per Salą Borkum wiena Telegropo Wirwe eina, per Hamburki bey Norderney antroji, o per Fridericia Dēnemarkyj treczioji.)

Sztetyne, 29. Dec. Treysis Ciecorystēs Posto-Dampßiepis „Sachsen" yra ßendien Pētû Laike ant Zēg. 12 palaimingay i Jures nuleistas. Tas naujey pabudawotasis Sziepis nu Paczios zaksißkojo Pasiuntinio, Growo Hohenthal, pakrikßtytas tape.

Bresliawoj, 26. Dec. Fürstbißcows Dr. Herzog yra ßę Nakti tarp Zēg. 3 bey 4 pasimiręs. (Buwusysis Propsts prie Berlyno katalikißkosēs Edwikēs Baznyczios, kursai po Uzbaigimo teip wadinamosēs Kulturôs-Kowôs tarp Popieziaus bey prusißkosēs Waldziôs pirmûsius Susideirinimus [illegible] ilgay to aukßtojo Bißowo Urēdo [illegible]. Jau per ilgoką Czēsą jis ligustas [illegible] dawēs su ßaltu Wandeniû per [illegible] Zmonius gyditēs, iß ko jo Sweikatôs Pasilaikymas dar prastesnis pastojo. Galiausey ir tas Klausymas jau stotcmas buwo, ar jis prie aißkaus Proto be esąs. Szale jo pakajingosēs Dumôs jo didysis Tûsnumas giramas tape, kuriûmi jis Pērniesiems daug Bēdôs nukreipe ir didziumi Geradēju pastojo. Jo Turtas beje ir nebuwo menkas, kursai iß didziausiôs Dalies per Desētines iß Estereikiû Pusēs susiējo.)

Augsburkyj, 28. Dec. Pagal Wakaro Laißką ßio Miesto Ceitungôs komandierûjantiejį Gendrolei bayrißkojo Armēkuro, Genrolei Horm bey Diff, ant 80 metiniosēs Atsiminimo Szwentēs musû Ciecoraus Istojimo i Zalnierystēs Stoną i Berlyną pasidûsentis.

Iß Estereikijôs bey Ungarû.

Wyne, 27. Dec. 26. ß. M. tape Prage Mieste wiens teip wadinamujû jaunujû Czekû Susiējimas laikomas. Nekursai Gregr laike didę Kalbą, kurioj jis ißrode, kad Wokiecziû Ißstojimas iß Zemês Saimo Czekams ney joki Negiliuki nepazenklinas, bet toktai tikt Wokiecziû Paikyste te esanti, kurie tai uzsiimti turēsentis, kas iß to sekas. Wokißkieji Raßtai Czekams powisam nûprosni esantis. Kaip Wokieczei dar Mießkû Skurose aplinkuy begioję ir Auzûlû Pupas ēdę, tay Czekai jau Kokas kepti permanę. Busentysis Czekû Czēsas ne Wakaruse, bet prie Newôs ir Wolgôs Upês sawo Palaimą sulauksęs. Gregr labay Wokieczius peike ir tas Czekû Moterißkes kaip niekom newertas pazenklino, kurios wokißkus Wyrus zanyjanczios.

— 28. Dec. Laikraßcziams ßio Miesto Zine prisiusta tape, kad pastutiname Czēs[illegible]

Hercegowynoj wēl Plēßikû Pulkai pasirodę, kurie iß Montenegryneriû Zemēs parējç ir bene tokijau Ißsimanymą kaip Szturmo-Paukßczei turentis.

— Wiens Suraßymas Ceitungoj „Pester Lloyd“ stipreis Zodzeis Pasitikējimą ant Macnumo wokißkojo Susidraugawojimo stato ir teipo ißsitaria, kad Ißlaikymas Pakajaus Estereikijei bey Ungarû Zemei wienat nu to tepareinąs, ar Maskolija Pakaju norenti laikyti.

Iß Prancuzijôs.

Paryze, 28. Dec. Prancuzißkosios Ceitunges, kurios dar pirm trumpo Czēso rēkawo, dabar jau pakajingesnios yra pastojusios, o jos ir sawo Skaitytojus ant Pakajaus ragina; nēs jos tą aißkuji Pajutimą tur, kad Prancuzija Karą su Wokietija, tą wienatiji, kurio protingay dumodamos josz tegal paminēti, tikt tada te gautu, kad ji ta pati prikeltu. Iß Maskolijôs wēsus Oras ßenlink puczia, o be Maskolijôs Prancuzija Kardą iß Maßnôs nenor traukti. Jos zino geray, kad Wokietijôs Zmones mielay koznam Pakaju dûda, kursai jus ne tyczomis iartinti apsiima, o todēl jos be jokiôs Priegadôs uz tai uzsistowēti gal, kad Pakajui nu Wokiecziû Pusēs ney joks Trikdinimas ne grumzda.

— Neseney Prancuzijoj naujas Zokanas apatinioms SzuilIems ißleistas tape, kuri Zmones iß wiso imant labay n'apkenczia. Todēl ir jo Pilnawojime tuleropuse prancuzißkuse Miestuse daug Trikdinimû pasidaro. Dwiejuse Kiemuse pas apatineję Loirēs (Loarēs) Upę Miesenînkams uzdrausta tape, „Wyrui keikiamojo Zokano“ — naujam, swietißkamjam Mokytojui Miesôs pardûti, o Barzdôs Skutikui wēl uzdrausta tape, kad jam Barzdą neskustu. Tas Atsitikimas buwo Ceitungose minawojamas, dabar Burgemistras į Tarpą stojos ir padawadyjo, kad Mokytojis walgyt ir padorey uusiczystyti gauti turys. Mieste Fressay wienok wiens labay inirtęs Burgemistras randasi, kursai su Walscziaus Pritarimu nu Waldziôs istatytiesiems Mokytojiems nor badēti dûti; sie nu Walsczaus ney menkiausio Peningo negauna, o Szuilēj pasidaranczeses Kaßtas (uz Knygas, Paßildymą, Apßwietimą) jie iß sawo pacziû Delmono uzmokēti ir Miesôs bey kitus Walgio Dalykus per kitas Personas pasirupinti tur. Prancuzißkasis Ministeris jau per atwiras Gromatas bey per Ceitungas papraßomas yra, kad uz padoru Mokytojû Ißlaikymą rupintu ir katalilißkujû Kunigû Sukimus apdraustu, nēs tikt wienat per tus Zmoniû Pasiprießyjimas prieß Mokytojus — Republikēs Tarnus — atsiranda.

Iß Englanto.

Londone, 30. Dec. Lords Iddesleigh priēme ßendien po Pētû bulgarißkaji Deputacioną labay ßirdingu Budu ir nurode ant Englanto Prietelingumo prieß Bulgariją. Lords Iddesleigh pakwiete Deputacioną, kad jo pas Exeter gulentyji Paloczių apziurētu. Deputacionas ßitą Pakwietimą priēme.

Iß Maskolijôs.

Petersburkyj, 26. Dec. Pagal ßicziou ißleidziamaji ēwangēlißkaji Nedēldienēs Laißką atsudyjo Senats Dalykuse aßtûniû liwlendißkujû Kunigû, kurie Ißwadziojimo tikray Tikenczujû (grykißkay Katalikißkujû) ant liutērißkosēs Wierôs kaltinami buwo ir todēl pagal Uzmanymą liwlendißkojo Gubernijôs-Prokuratorio swietißkam Sudziai padûti turējo buti, kad ta Prowa po dwasißka Sudzia turenti buti atlieķtama ir todēl ēwangēlißkay-liuterißkai Gendrol-Konzistorijei padûdama.

— 29. Dec. Pagal wieną Berlynißkai Ceitungai „Berl. Tagebl.“ prisiustą Zinę Ißbudawojimas Lybawôs Osto jau ankscziausey sekancziame Pawasaryj prasidēsęs. Regierungôs Urēdininkai sekanczioje Dienose tenlink ißkeliausentis.

Iß Bulgarijôs.

Sofioj, 23. Dec. Mieste Sistowa yra Nepakajus pasikēlęs; kokios trisdeßimt Personos nu panązionierûtojo Leitmono Konstantinow wedamos, bande atwirą Pasiprießyjimą prieß dabarnykßczeję Waldzią kelti. Wienok patys Miesto Gywatininkai ißtrauke ir Maißtininkus ißsklaide; Konstantinows tape apkaltas. Mieste dabar wēl Pakajus ponawoja. Waldonyste ale uz ypatinius Dawadns rupinti turējo. Kaip wienai Berlynißkai Ceitungai raßoma yra, apie Miestą Sistowa teip wadinamasis Apgulimo Stonas ißtartas esąs, kadangi neseney ißsirodzius, kad tuleropi maskolißki Agentai iß naujo esantis bandę Garnizuną ant Maißto Kēlimo pakusinti. Karawelows yra Sofia prastojęs ir wakar ant Petersburkio linkay keliaudams į Bukarest parwykęs.

Szwiezziausosios Zines.

Berlyne, 3. Jan. Ciecorns laike ßendien Susirotyjimą su widûjû Dalykû Ministeriu, v. Puttkamer, bey su Sztotssēkretieru Growu Herbertu Bismarckiu. Prie ßendienißkosēs Czēsniēs buwo wisi komandierûjantieji Gendrolei wokißkojo Waisko pas Ciecoraus Stalą pakwiesti.

Berlyne, 4. Jan. Wakar prie Wießpatiēs Ciecoraus komandierûjantiesiems Gendroliems ant Czesniēs susiējus ißßauke Wießpats Ciecorus Waiską tris Kartus per aukßtay gywą, kurio Paklusnumą, wyrißkaji Dawadą bey Karzingumą jis pagyre ir welyjo, kad ßitos Waisko Ypatybes ant wisados ißsilaikytu.

Berlyne, 4. Jan. Karalißkas Padadawadyjimas pawadina 3. Januarijų abu Karalystēs Saimu (Deputiertų Saimą bey Ponbutį) ant 15. Januarijaus.

Turgaus Prekes Karalianczuje

nu 5. Januarijo.

Uz po 100 Sworus Szieno 2 Mk. 30 Pen. iki 3 Mk. — Pen., Szaudû 2 Mk. 8 Pen. iki 2 Mk. 25 Pen., Kwiecziû 7 Mk. 65 Pen iki 8 Mk. 34 Pen., Rugiû 5 Mk 25 Pen. iki 5 Mk 88 Pen., didziujû Mieziû 5 Mk. 14 Pen. iki 5 Mk. 71 Pen., maßujû Mieziû 5 Mk. — Pen. iki 5 Mk. 20 Pen., Awizû 4 Mrk. — Pen. iki 5 Mrk. 20 Pen., rainû Zirnû 6 Mk. — Pen. iki 7 Mk. 50 Pen., baltû Zirnû 5 Mk. 60 Pen. iki 6 Mk. 30 Pen., uz naujaji Szēpeli Ropucziû 1 Mk. 80 Pen. iki 2 Mk. — Pen., uz Swarą Jautienôs 35 iki 50 Pen., Kiaulēnôs 50 iki 60 Pen., Awienôs 35 iki 45 Pen., Werßienôs 30 iki 60 Pen., Swiesto 1 Mk. — Pen. iki 1 Mk. 30 Pen., uz 15 Kiaußus — Mk. 85 Pen. iki 1 Mk. — Pen.

Malkôs-Pardawimo Termynai

nu 10 iki 16. Jan. 1887.

10. Jan. ant Zēg. 9: Stonißkiuse (Karcziamoj), Oberkirßterijēs Dingken.
10. „ „ „ 11: Akmenißkiuse prie Laak, Oberkirßterijēs Ibenhorst.
10. „ „ „ 10: Egleninkuse, Oberkirßterijēs Trappönen.
11. „ „ „ 10: Szilkojuse (Karcziamoj), Oberkirßt. Wilhelmsbruch
11. „ „ „ 10: Pilkalnēj Oberk. Schorellen.
11. „ „ „ 10: Krutinuse prie Andrea, Oberk. Krutinnen.
11. „ „ „ 9: Berßkalluse prie Lackner, Oberkirßterijēs Padrojen.
11. „ „ „ 11: Schmalleninkuse prie Laßeit, Oberkirßt. Schmalleningken.
12. „ „ „ 10: Nassawuse prie Ehlert, Oberkirßterijēs Nassawen.
12. „ „ „ 9: Nickelsdorf prie Gimbott Oberkirßterijēs Leipen.
13. „ „ „ 10: Heinrichswaldej (Gastûse) prie Ebner, Oberkirßt. Schnecken.

Berlyno Prekiû-Depeße.

Rublis Popieriaus-Pininguse
ant 100 Rbl. . . . . 188 Mk. 55 Pf.

Tilzēs Keleiwis

tampa nu 1. Aprilio 1886 Tilzēje bey aplinky sekanczìose Wietose ißdûdamas:

1) pacziojDruckorijoj, Aukßtojoj Ulyczioj Nr. 67,
2) prie Pono **Otto Kroll**, Wehmeyerio Pasekiejo, Wokiecziu Ulyczioj Nr. 67,
3) Popieriaus Kupczystej prie **M. Heydeck**, pirma: **Geschw. Urbat**, Wandens Ulyczioj Nr. 3,
4) prie Pono **Gustav Häse**, Sztolbeikeriû Ulyczioj (Viehhof) Galwiju Kieme,
5) prie Pono **Redetzky** Meerwißēs Priemiestyj, Karaliauczìaus Ulyczioj Nr 8,
6) prie Pono **H. Brzoska**, Fabrikiû Ulyczioj Nr. 49,
7) prie Pono **G. Engelke**, Gelzkeldwario Ulyczioj (Bahnhofstraße) Nr. 5,
8) prie Pono **H. Kohlhoff**, Piliēs Maluno Ulyczioj (Schloßmühlenstraße) Nr. 9, pas ßiepini Tiltą,
9) prie Pono **W. Riemann**, Aukßtojoj Ulyczioj Nr. 45, pas aukßtosius Wartus,
10) prie Pono **C. E. Schiemann** (Gebr. Pichler), Wokiecziu Ulyczioj Nr. 39, pas Wokiecziû Wartus.
11) prie Pono **C. E. Hoffmann**, Ragainēs Ulyczioj Nr. 5 bey 6,
12) prie Pono **B. Pastowsky**, Ragainēs Ulyczioj Nr. 38,
13) prie Pono **Ad. Nitsch**, Paskalwiuse,
14) prie Pono **Schimansky** („Zum Onkel Bräsig“), Szpliteriuse ir
15) prie Pono **W. E. Lemke**, Kalkapiuse.

Apsakimai.

M. Hackelberg'is

gywen dabar

Wandens=Ulyczioj Nr. 28.

N'abejotinay

ßiczion wiſi **Galanterijôs=, Skurôs=, maźieji Taworai, Szpieliawimo=Dalykai,**

Lampos

bey wiſokios **Naujynos** wiſupigiauſey per=kami yra.

Didzios nyto=tos Piningû Kolytos jau nu 5 Pf. praſi=dedant, **ßaunios, ßiltos, wil=nonos Ziemôs Pirßtines** Wyrams bey Moterißkiems už wienat 40 Pf., 12 po Užſistowė=jimu geros Pėßimo Plunksnos (Plyfederei) tikt po 20 Pf., **Pei=lei, Szaukßtai, Adymo=Wilnos, Korzetai, Keln=neßei, Gumôs Skalbinei, Lazdos** bey labay grazus

Szpieliawimo=Dalykai

ir kitkas ant Czydôs Prekiû.

M. Hackelberg,

Tilžėje.

Wienatiĵis Pardawimas labay ßwieſey kaip Gaſas deganczjujû **Patent=Lampû** Nr. 22711.

Kaip

Maßynos=Aleju

Kulimo=Maßynoms

priſiulau:

ßwieſu Cylinderio=Alėju II po 45 Pf. už Lyteri,

ßwieſu Cylinderio=Alėju I po 50 Pf. už Lyteri,

Maßynû Medzio=Alėju (Bomėle) po 60 Pf. už Lyteri,

ißczyſtytą Rėwiû=Alėju po 55 Pf. už Lyteri.

Wiſi Maßynû Alėjei yra nu Sakû walni, o kadangi ant War=tojimo tikt labay menkay te yra priwalu, tay tokſai Jtepimas pi=geſnis ir gereſnis už wiſus kitus Tepalus yra.

Albert Lippke,

Tilżėje, Aukßtojoj Ulyczioj Nr. 95.

Drogû= bey Parwû=Kupczyste.

Aliejaus Parwus!

Balta Alėjaus=Parwa, balta Lako=Parwa ant Ap=tepimo Durû bey Langû, **Fir=niſa, Terpentyno=Alėju, Lakus, Pinzelius;**

Saku=Aliejaus Parwus,

wiſokeropay taiſytus, kaip Dre=geray ißſilaikanti ir pigiauſi Ap=tepimą Medziû Budawoniems, ſtambiems Murams, Geležui ir t. t.

Wietoj Alėjaus=Parwo priſiulo ant pigiauſiû Prekiû

August Mickinn,

Drogû, Parwû bey Kolonial=Taworû Kupczyste.

Wiena Mokyntini

ant Jßſimokinimo i **Bekerius** jėßko **O. Zimmer,**

Tilžėje, Langgaſſe 7.

Colporteure

für die in unſerem Verlage er=ſchienenen deutſchen und litauiſchen Kalender werden geſucht.

J. Reyländer & Sohn,

Tilſit.

Liekarſtwa, wadinama

Dr. Spranger'ſche

Heilſalbe,

ißgydo kożną Roną be jokio Skir=tumo, piktus Pirßtus, Szalczio Jgrėbimą, ſenas Kojû bey kitokes Ronas, padaro, kad ne Mieſa ßiaugtu, ißtraukia wiſus Skaudu=lius be jokio Pjowimo, prider ir Koſului bey Traukimui labay ßauney.

Gaunama kûne wiſoſe Aptie=koſe Dėżelėſe po 50 Pf.

Wyriauſia Pardawimo Wieta prie Aptiekoraus **Kahle** Kara=liaucżuje.

Liekarſtwa wadinama:

Schutzmarke: Sargybės Zymis.

Mariazeller Magentropfen

prie wiſû Widuriû Ligû labay ßauney maczyjanti=

Nepereitina prie Walgio Nenorėjimo, Widuriû Silp=nybės, ſmirdanczios Dwaſės, Paſiputimo, rukßto Atſidu=ſėjimo, Widuriû Skaudėjimo, Widuriû Užkibimo, Smilczjû bey wiſokiû Neczyſtybjû Paſidarymo per didzio Seiliû Paſi=darymo, Geltligės, Neſmagumo, Wymôs, Galwôs Skau=dėjimo, (jey taſai nu Widuriû yra praſidėjęs), prie Wi=duriû Traukimo, kietû Widuriû, Suſikimßimo, per didzio Widuriû Apſunkinimo ſu Walgeis bey Gėrimais, prie Kir=mėliû=, Bluznies=, Kepenû= bey Widuriawimo=Negaliû. — Preke už Plėczką podraug ſu Wartojimo=Prirodymu **70 Peningei.**

Wyriauſis Jßſiuntimas per Aptiekorų **Karl Brady,** Mieſte Kremſier (Mėruſe).

Mariazelleriû Widuriû=Laßai niera ney joki ſlapta Priprowa. Tos Dales, iß kuriû ta Liekarſtwa paſidaro, yra kożnai Plėczkelei pridėtame War=tojimo=Pamokinime pridûtos.

Kaip tikra wiſoſe Aptiekoſe gaunama.

Kaukienuſe prie Aptiekoriaus **Carl Weiß** bey Aptiek. **Pankert, Kraupißkinſe** prie Aptiekoriaus **Georg Fromm.**

Tikt wienat tikra po ßita Sargybės Marke.

Profeſorio

Dro. Lieber'io Liekarſtwa, wadinama:

„Nerven=Kraft=Elixir"

ant gruntingo paſiliektanczio ir twirto Jßgydimo wiſokiû ir ſunkiauſiû **Gy=ſlôs Ligû,** ypaczey tujû, kurios per Paklydimus Jaunyſtės yra paſi=dariuſios. Paſiliektas Jßgydimas wiſokio **Silpnybės Stono,** Paba=lėjimo, Baimės Pajutimo, Galwôs Skaudėjimû, Apėmimo, Szirdies Dre=bėjimo, Widuriû Ligôs bey wiſokiû Sutrowyjimo Negaliû i. t. t.

Priprowa „Nerven=Kraft=Elixir", iß geriauſiû Zelmeniû wiſu 5 Swieto Daliû pagal naujauſius Patyrimus medicynißkujû Mokſlû ſutaiſyta, bûda taigi pilną Užſtową už Prawarimą wirßuy minėtujû Ligû. Wiſką kittą apſako prie kożnôs Plėczkôs pridėtaſis Rasztelis. Preke už puſe Plėczkôs 5 Mk., už czielą Plėczką 9 Mk. prieß Jßſiuntimą arba Atſiėmimą per Poſtą.

Wyriauſia Pardawimo Wieta prie **M. Schulz,** Hanno=weriuſe, Schillerſtraße.

Pardawimo=Wietos:

prie Aptiekoriaus **Kauffmann** Mieſte Allenſtein,

prie Aptiekoriaus **Müller** Mieſte Braunsberg,

prie Aptiekoriaus **Czygan** Mieſte Frauenburg,

Erelio=Aptiekoj Elbingoj; toliaus gaunamos per **Otto Mahlke** Karaliaucżuje Pr., Sackheimer=ſtraße 44, bey per **Albert Neu=mann.**

Jn unſerem Verlage iſt ſoeben erſchienen:

Adreßbuch für die Stadt Tilſit

auf das Jahr 1887.

Aus amtlichen Quellen zuſammengeſtellt.

Jnhalts=Verzeichniß.

1) Alphabetiſches Einwohner=Verzeichniß.
2) Die 12 Bezirke der Stadt mit Angabe der Bezirksvorſteher und deren Stellvertreter.
3) Nachweis der Civil= und Militairbehörden, Kirchen, Schulen, öffentlichen Anſtalten, Vereine, Verſicherungs=Agenturen 2c.
4) Nachweis der Geſchäfts= und Gewerbetreibenden, nach dem Alphabet der Berufsarten geordnet.
5) Telegraphen= und Droſchken=Tarif.
6) **Anzeigen.**

Preis 1 Mark 50 Pf.

J. Reylaender & Sohn.

Tilžies Keleiwjo Kalendros

ſu Abrozais. **Metui 1887** Preke: 30 Pf.

gaunamos prie

J. Reyländerio bey Sunaus, Tilžieje,

kaip ir prie wiſû Kalendrû Pardawėjû.

Liekarſtwa, wadinama

Dr. Spranger'ſche Magentropfen,

prieß wiſokeropas Widuriû Ligas bey Widuriawimo Negales, padaro wėl Norą ant Walgymo ir ißpro=wyja greitay bey be jokio Skau=dėjimo, kad Widuriawimas ne=trikdinamay gal nuſidûti, gaunama kûne wiſoſe Aptiekoſe po 50 bey 80 Pf.

Wyriauſia Pardawimo Wieta prie Aptiekoriaus **Kahle** Kara=liaucżuje.

Für die Redaktion verantwortlich: G. Raudonus in Tilſit. (Beilage.) Druck und Verlag von J. Reyländer & Sohn in Tilſit.

Pridelka prie № 1 „Tilzes Keleiwjo".

Tilzēje, 7. Januariju.

Iß Lietuwōs bey abiejů Prusů Prowinců.

Tilzēje, 30. Decemberi. Szlēdziů Kelis dabar dēley drēgnosēs Pagadōs bey ßwiezey ant Szasiju půlusojo Sniego iß wiso labay gers yra pastojęs. Ir ant Zemēs Keliů jis jau teip toly yra pasigerinęs, kad Keliawimas nu dabar wis daugiaus pasabnesnis pastos.

Saugose, 29. Decemberi. [Zmoniů Turgus.] Kaip kas Metą, teip ir ßi Syki Kalēdů Szwentēs Laike czionay teip wadinamasis Zmoniů Turgus nulaikytas tape, ant kurio iß wiso ßio Kampo Gaspadorei, Bernai bey Mergos susiēję buwo; pirma Minētieji, jeib samdytu, pastuy Minētieji, jeib persisamdytu. Nors ßiczion sustojusysis Zemēs Gaspadorių Susiwienyjimas prieß tą senaji Lietuwininkų Paproti labay storawoja, tay ta Proce tikt nůprosua pasilikta, Lietuwininkai nu sawo Papratimů teip weik nedůdas atsikreipti.

Mēlaukiuse, 28. Decemberi. Kaip Skaitytojei pirma patirti gawo, neseney Trobōs Kupcziaus Kutzwor Kieme Schönderf nudege. Uzdegimo tyczjomis dabar wiens jauns Zmogus iß Kiemo K. kaltinamas ir i czionay esantyji Geriktēs Kalējimą pargabentas yra. — Musů Parapijoj baisioji Kaklo Liga Diphtheritis ißgastingay Kudikius zawina. Teip ant Paweislo Kiemuse Aleksen, Löwenthal, Friedrichsdorf i. t. tankey Apsirgimai su tam sekancziu Pasimirimu pasirode. — Trumpay pirm Szwencziů nu Pono Oberfirßterio Zacher Melaukiů Girēj didi Warymo-Medz'okle nulaikoma tape, per kurę daugiaus kaip 30 Zuikiů, 7 Lapes bey gers Skaitlus Stirnů Patinuků sumedzioti tape.

Darkēmiuse, 26. Decemberi. Senatwēj kokiů 72 Metů pasimire praējusyji Ketwergą Pons Kreisphysikus, Sanitäts Heinrich Ungefug. Jis tikru Zmoniů Prieteliumi galējo buti wadinamas; nes jis sawo Pelną ant Nulengwinimo Bēdnujů Bēdōs suwartoti lůbējo. Jis tikt wieną Sunu tepaliko, kursai Klaipēdoj teipjau Liekorus yra.

Pilkainēj, 26. Decemberi. Wiena Liosinike iß Tucziů Kiemo neseney Rytmetyj ant Darbo ißējo ir, kaip prie tokiů Zmoniů sens Papratimas randasi, sawo du Kudikiu, wieną Papzindi bey wieną Waikiną nu 4 Metů Stuboj uzdare. Waikins tame Czese Kakalio Duris atsidaręs su Ugnimi ßpieliawo, ikikol jis galiausey pilnose Liepsnose stowējo. Iki Kaimynai prißoko ir Duris atlauze, tas Kudikis jau baisingay apdegęs buwo, teip kad jis po keliů Adynů ilgů nepasakomay skaudingů Kancziů pasimirti turējo.

Goldapēj, 20. Decemberi. Paskutiniose Dienose yra Gauja Wilků per Mastoliů Rubeziu i musů Pusę parējusi. Kaip mislytis galime, ßie nekwiestieji Swecziai ßiczion Walnybēs menkay teras, bet jie su wisa Proce bus persekinējami.

Karaliauczjuje, 22. Decemberi. Uzwakar tape tarp Zohpen bey Tepliawōs ant Gelzkelkrukio ßaujama. Kulka troppjo i wieną Wezimą ketwirtosēs Klasēs, kur wiens Wyrs prie Galwōs ties Akimi ißtiktas tape. Ant Giliukio Pazeidimas tikt lengwus te yra. Kas Piktadējumi yra buwęs, ikißiol dar niera zinoma.

— 24. Decemberi. Po Korawojimo-Kamara czionay esancziosēs Landgeriktēs tape neseney wiena Prowa dēley Nuziudymo iß N'apsidabojimo laikoma, kursai iß ter didziōs motynißkōs Meilēs pasidaręs buwo. Wasaroj ßio Meto apsistojo Wezims Geikuerio Pannwitz pas Kl. Schleuse, kaip Geikuerēne Höpffner su sawo trijů Metů senoju Sunumi atējo. Waikins n'atlaikomay praße, kad ant wieno prie Wezimo pakinkytujů Arklių uzsisēsti galētu. Motyna iwelyjo, o ir Pannwitcas toks nedabotings buwo ir Waikino Walę ißpilde. Wezims pradējo wazitti, kaip Waikus dar ant Arklio sedējo; ßisai nupůle zemyn ir Wezims per ji wirßuy perwaziawo; prie to Waikinui Kepenos perplēßtos tape, teip kad jis dēley ßito Suzeidimo tůjau pasimire. Sudzia prasudyjo Pannwitcą ant 14 Dienů, o Höpffner'ēne ant 3 Dienů Kalējimo.

Piliawoj, 27. Decemberi. [Sziporyste] tarp Piliawōs bey Karaliauczaus dabar jau kaip uzbaigta gal iziuriama buti, teip Dampfßiepiems kaip ir zēgliniems Szieipiems. Ket-

II. Kristijono Donalicziaus giesmißki Sutaisymai.

2. Ziemōs Rupesczei.

(Pradzia Nr. 38 Mete 1886.)

6] Taigi pamestim jau toki netikusi Budą,
O wiernay wisur ir wiezlybay pasielgkim,
Teip jau ir swetimi Burai mus girt nesigēdēs.
Juk mums Diews aßtrey, kaip zinom, Zokaną důdams,
Draudęs yr Klastas wisas ir wisą Wagystę,
Ir ney ßeip, ney teip prigaut mums nedawe Walę.
Kad Doczys ar Jons Mikolui pawagia Stungi
Ir kad Jeke, ką newiezlybay panorējus'
Su Klasta slaptoms Katrynōs atima Nazą,
Tai jau didis Grieks; nes teip uzsigeisti netinka.
Ei, kas tai per Grieks, kad Kartais dideli Nastą
Szis ar tas, ar ans pasikirtęs pradeda skaldyt,
Ir kad Auzůlus ßulnus durnay sukapojęs
Důną kept, ar ką dziowyt i Kakali kißa!
Ar nebut ir Kers koks tam Reikalui tikras,
Ar Kulelis iß Zagarů sausu padarytas?
Jaugi gana Kaimynai, Priczkus ßaukti pagawo,
Kas Kriwulei reik, ißmanomay pasisakēm;
Bet kas Ziemai dar reikēs, trumpay pasakykim.
Zinot, kad Ugnis, kurę mes ßildami darom,
Daug Naudōs ir daug Ißkadů gal padaryti.
Kad, pasikuręs ię, Kuklius ar Szupini werdi,
Ar kad kepdams ką gardzey, pas Kamyną sēdi,
Tai Taw iß brutu minkßti pasidaro Kasnei.
Ei kokiu Dußelei, kad didey prisiwargęs
Susnigts argi sulyts pas ßiltą Kakali traukēs,
Ir mylēdams ji, pamazi jau pradedi snausti.
Ar ne geray, kad Diews Ugnelę mums dowanojo?
Bet ir Malkōs reik, kad nori Stubą paßildyt,
Ir kad koki saw prisikaitęs ßutini Půdą.
Mislyk tikt, kas but iß mus', kad wirt' uzsigeidę,
Kas mums reik, ney ßio, ney to nerastume Swiete.
Tai jau kiaulißkus reikētu Jowalus ēsti.
Ogi ką weiktumbim, kad kůczēs, perßale smarkey,
Uzkakalēs ßiltōs nerastumbim pasislēpti,
Bet ney Zwērys ant Lankų bēginēdami wargtum?
Taigi newengk, Zmogau, kas Syk', kad Wiralą werdi,
Ar kad ßildytis kytrey pas Kakali timsai,
Tam dēkawot, kurs Ugni Taw ir Szilumą dawe.
Ale nepykit, kad aß Jums kaip půlasi Szulcui,
Dargi daugiaus, kas reik, trumpu Zodziu pasakysiu.
Tas Ugniēs Skaistums, kursai mums zibina Stubą,
Ir, kad werdam ką, Walgius ißßutina Půde,
Ar Ziemōs Czēse, kad reik, mums Kakali ßildo,
Ta Liepsna, klausykit tikt, kad mes nedabojam,
Daug, ak, daug Ißkadů gal umay padaryti,
Teip kad jōs Smarkums, Tamsoj pasikēlęs,
Ne tiktay musů burißkas sudegina Szētras,
Bet ir ponißkus Butus suplēßkina greitay.
Juk girdējot, kaip du Syk' puikiam Karaliauczjui
Dēl Naspustōs ir sunkių Griekų pasidare.
Argi nematēte jau daug tokių Nabageliů
Ubagais einancziů, kurius sußutino Liepsnos?
Tuls iß jů saw pats, be Proto Kakali kurdams,
O kits Taukus spirgydams suswilino Namą.
O kiek Sykiů glups ir nůpertas Sawowalninks,
Pypki saw uzsidegęs, tarp Sziaudů nusibasto,
Ir, zēlēk Diewe, teipo suplēßkina Kiemą,
Kad iß wiso tikt wos Gals Twordōs pasiliekta.
Teip pastuy toks N.prietelius, Ißkadą padaręs,
Ir ney koks Razbaininks Swiete nerimdams,
Jau pasislēpt ir ßen ir ten tikt bēga, tikt bēga.
Taigi dabar bylinēk su jůmi, teip Ubagu tapęs.
Argi netyrēte, kaip musů mylimą Krizą
Pernay Neprietelius Doczys suswilino wisą?
Tas ßirdings Zmogus, Kaimynu musů bebudams,
Kozną wis lietuwißkay mylēdawo Sebrą.
Ypaczey ir labjaus Szeimyną jis sawo mielą,
Kaip sawę pati czēdydams mylēt nepatingo.
Darbą ney wienam jisai n'uzdēdawo sunku,
O prisidirbus kiekwienam, kaip reik Gaspadorui,
Wis gardzey keptus ir wirtus důdawo Kasnius.
Tikt Dywai klausyt, kad Lauras, mus' Pakamore,
Krizo Kelnores ir Kuknę pradeda garbyt.
To Zmogaus Namelius Doczys, kaip jau paminējau,
Pypki saw uzsidegęs ir kirmyt saw nusibastęs,
Naktyj prieß Gaidzius teipo suplēßkino pernay,
Kad iß Namo jo wos Kůlas wiens pasiliko.
Ak mano Kaimynuczei, ak ßirdingi Brolelei!
Aß dēl Diewo Jus meldziu, n' uzmirßkite Kri[illegible]
Ir kad Jums jisai pasiklonios, Ubag[illegible]is eidams,
Ben nepadywykit jam, jo pamatydami Skrandą.
Ir kad jis Tēwemus' skaitys, nebarkite Bēdziu.
Nēs kas Naktyj jam, zēlēk Diewe, pasidare,
Tai mums per Petus kasdien dar gal nusidůti,
Kad mes kaip tuls Wokietis prastodami Diewą,
Szelmystēs padaryt, klastůt ir wogt nesiliausim.
Taigi mokykis, miels Zmogau, Czēsu pasirupyt,
Kaip zemawojant Taw reikēs kasdien pasielgtis.
Szalant be ßiltōs Stubōs ißbut negalēsi,
O ßaltōs Kurßoles srēbt ir surbt nenorēsi.
Todēl tankey Taw reikēs Ugniēs prasiskilti,
Ir Asůcziu ant Ugnewietēs pastatyti.
Tikt minau, saugokis, kad saw Kakali kurdams
Ir pasikepdams ką bey skanu Wiralą wirdams,
Ney sawę pati, ney kitus Draugus nepazeisti.
Juk girdējei, kaip Doczys, ansai Sawawalninks,
Krizui Negandas, Wargus ir Gēdą padare.
Todēl nemirßēk kasdien i Kamyną zwilgtert
Ir kytrey krapßtyt, kad Sůdziů kas pasidare.
O Stuboj ne Wale sukraut ant Kakalio Skēdras.
Szukßtu cze dziowyt, ar dziaut ben Pagali wieną.
Zinot juk wisi, koki mes Urbeli turim,
Ir kaip Wyriausybe tą ketina pakarti,

werge sziczion iß Londonês su Taworais Karaliauczui parbēgusysis Dampßiepis „Argyle“ gawo wakar Wakare Paliepimą, kad sawo Taworus sziczion ißlodůtu, nors ilgoką Czēsą laukiama buwo, ar Ledai iß tikro weikey sustos.

Klaipēdoj, 27. Decemberi. Rytmetyj pirmosês Kalēdû Szwentês Gywenime Weżimû Laikytojo Kayser ant Smeltês Ugnis ißsibriowe, kaip wisi Namû Gywatininkai dar teb' miegojo. Iß Pradziôs Ißsigandusieji dumojo, kad jie Trepimis laukan jau neb' galentis ißeiti; Gaspadoriaus Pati todēl sawo 4 arba 5 Kudikius — nůguk, kaip jie tůkart buwo — iß Lowôs paēmusi pro Langą laukan ißmete. Ant Giliukio ney wiens tû Kudikiû sunkesnę Ißkadą niera gawęs. Apaczioj dar daugiausiůsus Daiktus beißgelbant, wirßuy wiskas sudege, tikt wieni Patalai tepasiliko ißgelbēti, kurius Kayser'ene teipjau laukan pro Langą ißmetusi buwo.

— 29. Decemberi. [Ugnis.] Szendien pirm Pētû Kelnorês Ruimose wieno pas Ledergasą (Friedrichsmarkt) stowenczio Buto Ugnis pasidare. Tēnay gulējo keli su Petrolēja, Tronu bey Alējumi pripildyti Bosai. Kadangi tēnay tikt wienos Durys tebuwo, kurios uždarytos radosi, tay Ugnis tikt pamažu te gawo plēstis. Ikikol ale Miesto Ugniês Sargai atsiskubino, Dumai bey Smalka Kelnorês Ruimą jau teip papildę buwo, kad tie per Stubû Grindis persiwerże ir Stubas teipjau pripilde. Nors ir keli Bosai jau taip apdege buwo, kad Petrolēja bey Alējus laukan ißbēgti pradējo, tay tikt Ugniês Sargams Ugni ißgesyti pasiseke.

Angerburkyj, 19. Decemberi. Praējusoj Nedēlēj wiens Trukoriû Mokytinis H. iß sziczion su didziu Piningû Zopostu ßalin pabēgo. Jis buwo prie sawo Gymdytojû nubēgęs. Kaip ale Policija neperstotinay ji persekinējo, bande jis ties Gywenimu sawo Tēwû su Rēwolwerio Szuwiu Galą pasidaryti. Kulka wienok ji smertnay neižeide, ir jis dabar prie sawo Gimdytojû suronytas gul. Nuslēptůsius Piningus yra tas newiernasis Waikins aßtůniû Dienû Laike pralēbawęs.

Rastenburkyj, 22. Decemberi. Neseney sziczion nauja Rotuże pabudawota tape, kuri 30. ß. M. su didze Ißkilme ißwentinama taps.

Danckoj, 27. Decemberi. Per Szwentes sziczion ta Żine parējo, kad wiens Dampßiepis iß Danckôs, Wardu „Lutka“ pas Jûtlanto Krantą ties Lemvig ant Żemês Kraßto užbēgęs ir sudaužytas tapęs. Sziepo Wyrai randasi Sargybēje. Ar Sziepi bebus galima ißgelbeti, labay abejotinas Dalyks rodosi.

— 29. Decemberi. „Danckôs Ceitunga“ sekantyji Praneßimą ißplatina: Kaip mums Pons Komercienrots Schichau iß Elbingôs raßo, Apraßymas tôs priegadingosês Kelionês; kurę italēnißkajei Regierungai budawotieji Torpēdû Laiwai nesenay dare, ne powisam pagal Tiesą esąs raßytas. Pagerinimui ano Apraßymo dar wiena Gromata pridēta buwo, kuri ßiteipo skamba: „Mes nu Krik (Westervik) 15. Decemberi ißkeliawom. Pagada ne per ßauni buwo, ale aß ißkeliawau, kadangi aß bijojaus, su Sziepiu Leduse ißalti ir kadangi aß po 26 Dienû ilgo Užsilaikymo pas Krik atgrisęs buwau, czionay dar ilgiaus belaukti. Jurose aß gerą Wēji, ant Sziaurês Wakarû linkay putanti, radau. Po keliû Adynû ale jau Wējas ant Pētwakarû linkay apsisuko, pastojo greitay labay smarkus ir trumpame Czēse labay Jures sujudino. Tai man galite wierzyti, kad man nesmagu pastojo. Dabar tikras Szturms pasikēle, teip kad aß priwerstas buwau, Sziepui mažumą atsileidus prieß Wolus kowoti, jeib tolyn irtis galēcziau. Wolai teip aukßtay ējo, kad Likternas degamas nebibuwo galima ißlaikyti, kadangi Wolai Kartais per wisą Sziepio Deki ējo. Naktyje priegtam man ir Torpēdû Laiwas Nr. 59 nebibuwo primatomas. Prieß Wakarą antrosês Dienôs Pawietra mažuma atsileido ir kadangi Wējas iß Wakarû pute ir smarkey iß naujo traukti pradējo, apsiēmiau aß, kadangi netoly nû Osto Wilhelmshaven buwau, i ßitą Ostą ibēgti. Aß ibēgau Naktiês Czēse ir gulējau Rytmetyj ant Żēgoriaus 9 Pakajuje. Man tikt Rupesczei dēley Torpēdû Laiwo Nr. 59 pasidare, prieß Wakarą ale aß tą Depeßę gawau, kad ir jis palaimingay i Ostą Bremerhaven ibēgęs. Tai dwi sunki Dieni, be jokio Miego, be dawadnaus Walgio, Wisi ßlapi nu Wirßaus iki Apacziôs, o tikt ney wiens neturējo Czēso persiwilkti. Todēl man labay ger buwo, kad Wyrai atsiilsēti galējo. Maßyna yra labay ßauney ißsibandziusi, teipjau ir patsai Sziepis, kursai geray Jurose dirbo; wienok prie tokiôs Pagadôs Pryßaki prieß Wolus laikyti ir Maßynôs Ejimą mažumą apstabdyti reikia. Aß buwau priwerstas, per wisą tą Czēsą prie Sztyro pasilikti, jeib Sziepis geray lenkamas butu. Ißkadôs aß niekur negawau, tikt tą, kad keli Stiebai prie Sziepio palenkti tape. Pons Szichau su tais naujeiseis Sziepeis labay pakajingas gal but.

Kurs kaip Kētspraudis Szaltyžiaus Żodi paniekys.
Bet ir tay negeray, kad Kartais ko pasigedęs
Naktyj i tamsius Kampus su Żiburiu kůpi,
Ar ant Waikpalaikiû, kaip Tēwui reik, nedaboji.
Priczkui teip ßaltyžißkay Burus bemokinant,
Sztay, ant Ulycziôs toksai pasidare Szuwis,
Kad ir Żeme su wisais Daiktais padrebējo,
O Stuboj Langai naujey taisyti sudrisko.
Kożnas Szuwi tą girdēdams teip nusigando,
Kad apgaibę tů keli po Sůlu nupůle,
Bet kiti tarp jû, daugiaus turēdami Proto,
Iß Stubôs Plauczuno tû Kuleis ißsirito,
Irgi bekapanojant ant Kiemo Duraką rado.
Nēs Doczys, Warnēnôs ēst per Mier' užsigeidęs,
Bēdzui tam glupam lodůtą Puloką dawe,
Liepdams, kad jam tů nußautu dwyliką Warnû.
Duraks, paikas Waiks, Gaspadoriaus sawo paklusęs,
Warnû mußt tůjaus, kiek reik, su Puloku bēgo.
Sztay ant Kraiko jis ißwydęs didelę Warną,
Szowe teip durnay, kad ßaudams uždege Skunę.
Ir Kaimynû tû wisąs suplеßkino Trobas;
Bet ir Duraką Pulokś perplyßdams pagadino.
Tokei Negandai, żēlēk Diewe, nusitikus,
Tů Pons Amtsrots su Tarnais wisais pasirode
Ir tyrinēdams klause, kaip Ugnis pasikēlus'.
Sztay, kiekwiens ßirdingay werkdams irgi dusaudams,
Doczio, Neprietelaus, ir Warnû jo paminējo.
Amtsrots su Tarnais, Kalbas girdēdami tokias,
Dywyjos didey, ir Doczi bardami spjaude.
Bet to dar ne gana. Raspustą reik korawodyt.
Todēl su Lencugais ji drutay surakino,
Ir surakytą teip ant Rogiû nuweże sudyt.
Po penkiû Dienû Daugums susirinko Sudziû,
Ir Daugybę Liudeninkû tůjaus suwadino.
Sztay, tû Milkus ir Enskys su Bleberio Żentu,
Lauras ir Laurēne, Jeke su Pakulēne
Liudyt ir ant Doczio skust anksty nukeliawo.
Teipgi dabar wisiems jau wiežlybay susirinkus,
Doczi Prowininkai atwesdyt Urdeli dawe.
Jis didey dusaudams Prowninkams pasirode.
Ponai klause ji, kaip Sudziams reik tyrinēti,
Kad jie Prową nor kożnam wertay padaryti.
O ir Liudeninkai wisi, Prowon suwadyti,
Liudyjo teip wertay, kad Ponai Liudymą gyre.
Bet Doczys, girdēkit tikt, Rankas isirēmęs,
Prowninkams wisiems ney gero nedawe Żodzio.
Kas Jums rup, tare jis, Jus Prowninkai maloningi,
Kad Warnēnôs Kartais aß ißsikept užsigeidęs,
Warnû ben Poreli saw Pietums nusißauju?
Ar nepawelyjo gaißyt jes musû Karalus?
Tarp Lietuwninkû daug yr ißdykusiû Burû,
Ir Bernû daug yr', kurie tą niekinga Walgi;
O man wis wiens Miers, kad tikt Miesôs prisiwalgau.
O Jus Bēdzui man Kasnēli toki pawydit?
Ar ne gana, kad aß Jums Warnû nuneßu Kojas,
Ir kaip Burui reik, sugawęs dwylika Żwirbliû,
Galwas nusuktas kasmet Jums důt neisistengiu?
Taigi ben irgi manês ben Kartą jau susimilkit,
Kad aß iß Bēdôs gaiwydams sawo Dußelę,
Warnû ben kelias ißsikept kasmet nusißaudau.
Juk Jus Ponai mus Burus jau teip nustekenot,
Kad paskiaus mums ēst reiks Żiurkes irgi Pelēdas.
Priczkus su kitais Szaltyžeis, Bleberio Sēbrais,
Dywyjos didey, Dywus girdēdami tokius.
Ak, tare wiens tarp jû, toktu su musû Gadyne,
Kad Sawowalninkai Drausmês n'atbodami Ponû,
Saw ir Artimui bēdnam Ißkadą padaro.
Ar ne gana Pons Amtsrots mus, kaip Tēws pamokydams,
Draudęs yr su Puczkoms ant Padwariû ßaudyt?
O kieksyk Kunigai, Mißias laikydami, dare,
Kad mes Ponams, kaip mums reik, klausyt nenorējom.
Taigi dabar žiurēkit tikt, kas mums pasidare!
Ak Doczy, Doczy, Tu mus' klausyt nenorējei,
Kad Tawę mes wisi wiernay graudendami barēm.
Rods, żēlēk Diewe, mus' Wießpatys maloningi
Burą, wis Piningû daugiaus norēdami, lupa.
Kad Doczys Poreli Warnû kept nusißauja,
Ar Czerpēj neßwankę jû sawo ßutina Miesą,
Rods negražu girdēt ir Burui didele Gēda;
Ale ką weiks Żmogus stokodams ir Badu mirdams?
Dēl Bēdôs juk Kartais daug Dywû nusidůda.
Tikt per Mier' negeray, kad kůczēs glups Sawawalninks
Szaudydams durnay kitiems suplеßkino Namą.
Teip wisiems besiskundziant Wakmistras atsibaste,
Ir Szaltyžiems i Karaliaucziu paliepe rengtis.
Tů pilwots Kurpjuns, wyriausias jû Pakamore,
Wakmistrui pasiklionodams Kepurę nuwoże
Ir kas Tarnui reik, atlikt wiernay pažadējo.
Teip potam jis-i, suwadinęs dwylika Szulcû,
Urdeli dawe po penkiû Dienû pasirodyt.
Tů jie wisą Wyžlaukio sujudino Walscziu,
Teip kad iß wisû Paßaliû susirinkę Burai
Ney koks Skruzdelyns wisur kribždēti pagawo.
Rods teip reikia Padonams Ponams sawo paßlužyt
Ir atlikt wiernay, kad jus jû spaudzia Malone.
Ak, tare Lauras, wiežlybus Żodzius pasakydams,
Ak, katrul jau Czēsas musû nelabs nusibaste!
Kożnas juk Żioplys, Wargdieniû Nugarą lupdams,
Sawo Malonę dar ißkelt ir girt nesigēdi.
Kaspars — juk wisi pažystat Kasparą smarku —
Tas Newidons baisus, wis ponißkay pasiputęs,
Ney Erßketys koks Nabageli gandina Burą;
O jo Dumczius Daugkalba, toksjau Balamutas,
Rēkaudams wis ney Gaidys sawo Skiauturę rodo.
Ak, kaip maž tokiû, kurie, waldydami Swietą,
Gailis sawo Żmoniû, kaip reik, ir atmena Diewo.

(Dar ne wiskas.)

Für die Redaktion verantwortlich: G. Raudonus in Tilsit. Druck und Verlag von J. Reyländer & Sohn in Tilsit.